

Gevolgen van verzilting voor ecologie en KRW

WEW 25 april 2024
themadag
“Water en bodem sturend”

Opbouw presentatie

- Wat is verzilting en wat zijn de oorzaken?
- Via welke routes verlopen effecten van verzilting?
- Waarvan zijn deze effecten afhankelijk?

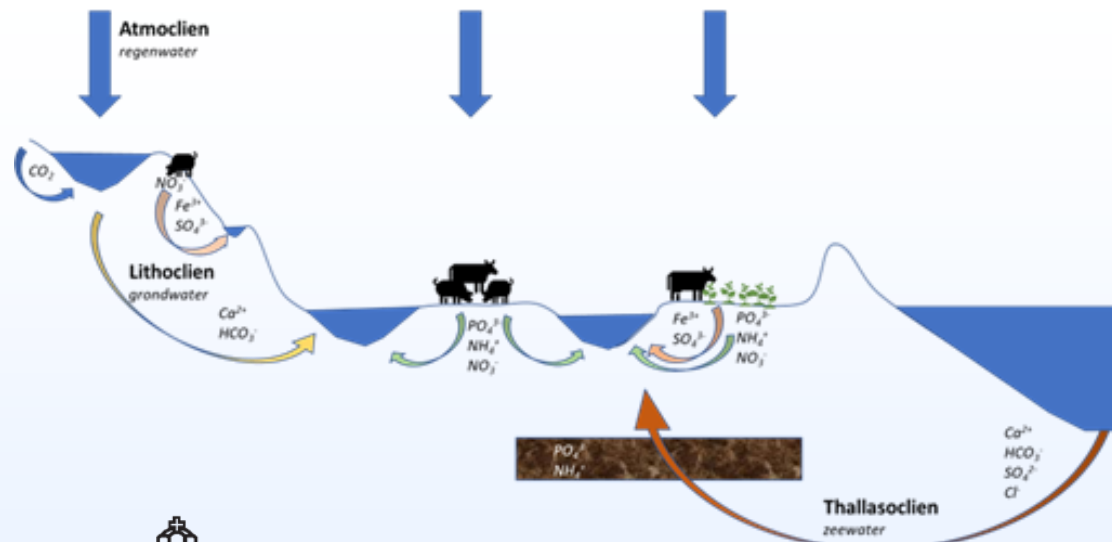
Wat is verzilting?

Definitie:

Toename van het zoutgehalte in de bodem, het grondwater en/of het oppervlaktewater;

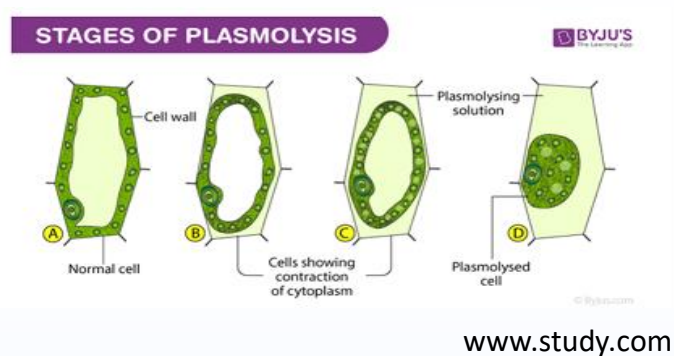
Waardoor wordt het veroorzaakt?

- Interne verzilting: toename van brakke kwel (via grondwater);
- Externe verzilting: toename van indringend zeewater (via oppervlaktewater);
- Toename van verdamping en/of neerslagtekort (via indamping);

Welke mechanismen spelen een rol?

- In Nederland verdwijnen veel soorten bij chloride-concentraties tussen 300 – 1.000 mg/L;
- Veroorzaakt door: osmotische stress;
  - Veel soorten niet bestand tegen verlies van celdruk bij hoger zoutgehalte;

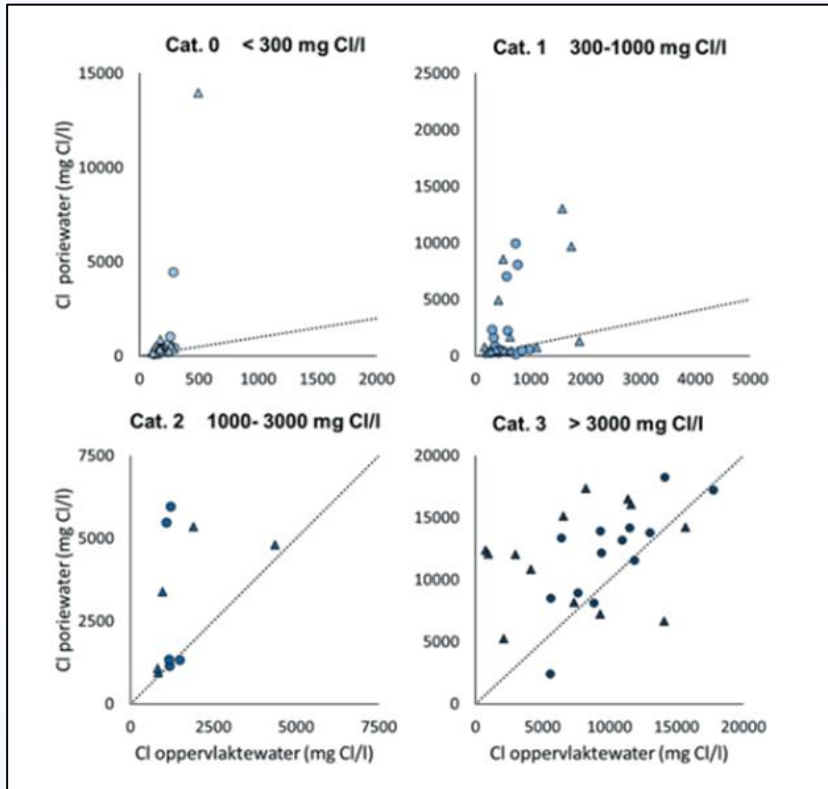

- Veel plantensoorten kunnen in lab en veld bij veel hogere zoutgehaltes groeien;
  - Experimenten: tot 10.000 mg/L;
  - Veld (in Oostzee): tot 1.000 – 1.500 mg/L.

Osmotische stress veroorzaakt door grote verschillen in zoutgehaltes

A. Verschillen in de ruimte: zoet inlaatwater boven een zoute waterbodem;

Van Geest et al., 2022; Kennisimpuls brakke wateren

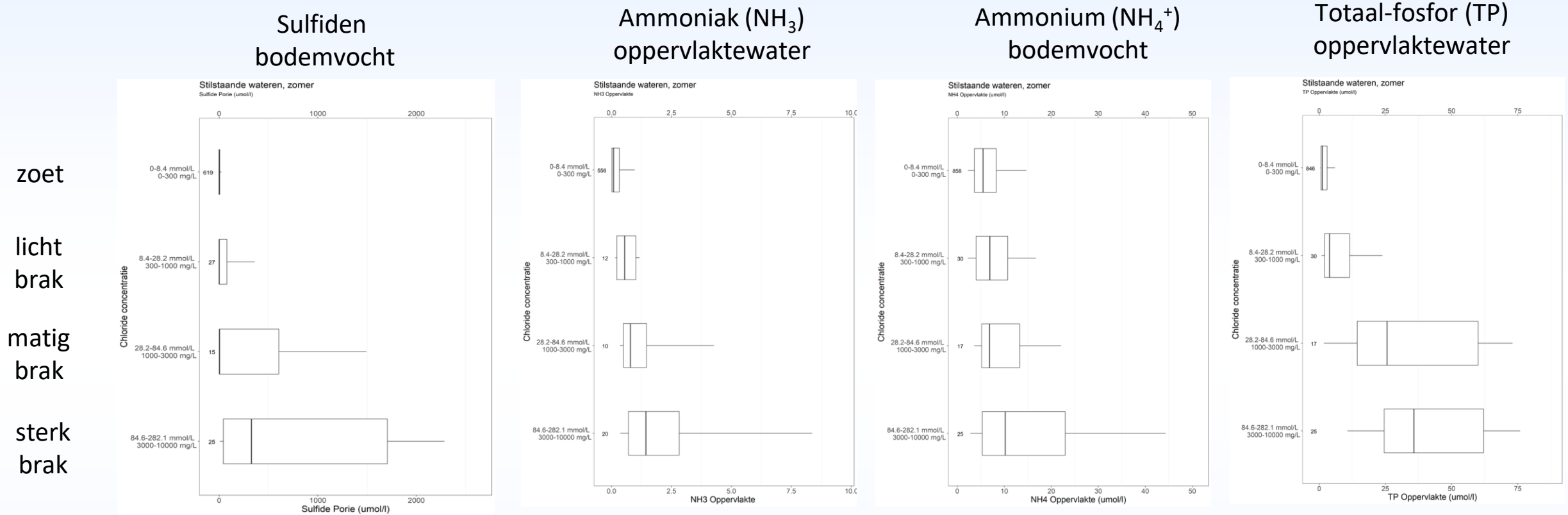
Lab. experiment Veldhuis et al. (2023):

- Groei waterplanten bij verschillen zout tussen opp.water en sediment;
- Smalle waterpest kon goed groeien bij 1.500 mg chloride/L;
- Groei van Smalle waterpest het laagst bij grote verschillen; in chlorideconcentratie tussen oppervlaktewater en poriewater.

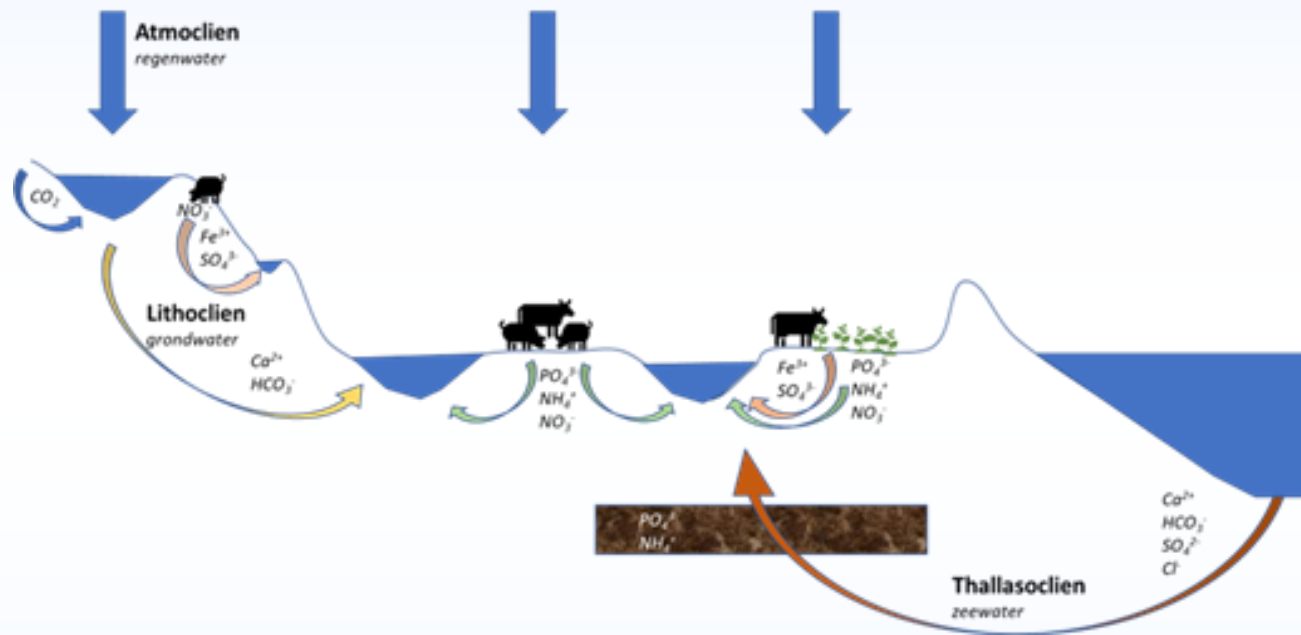
B. Verschillen in de tijd: grote fluctuaties tijdens het groeiseizoen in het oppervlaktewater;

Hoger zoutgehalte gaat gepaard met hogere concentraties van sulfiden, ammoniak, ammonium en fosfor

Sulfiden: veelal toxisch voor zoetwatersoorten tussen 10 – 100 μmol/L, in brakke wateren tot enkele 1000-en μmol/L;

Lage ecologische kwaliteit is gevolg van hogere concentraties van ammonium, fosfor, sulfiden en ammoniak

- Sulfiden: zeewater bevat van nature circa 10 maal meer zwavel dan zoet water;
- Fosfor en ammonium: worden met kwelwater aangevoerd, veelal afkomstig uit veenafzettingen in ondergrond;

Effecten afhankelijk van eigenschappen systeem

Ontstaansgeschiedenis

- Brakke wateren;
- Ontstaan onder brakke condities, naderhand verzoet, nu verzilting/verbrakking;
- Ontstaan onder zoete condities, nu verzilting;

Bodemtype

- Gevoeligheid veen >> klei > zand;
Vanwege risico op afbraak van veenbodems door sulfaattoevoer;

Belasting: langdurig (chronisch) *versus* kortdurende puls

- Sterke fluctuaties hebben negatief effect;
- Kortdurende puls meest negatief in oorspronkelijk zoete wateren

Kansen en bedreigingen van 'water en bodem sturend'

Kansen voor brakwaternatuur:

- Voornamelijk in gebieden met een brakke ontstaansgeschiedenis (zeekleilandschap/brak laagveen);
- Nadruk op licht (300 – 1000 mg chloride/L) tot matig brakke wateren (1000 – 3000 mg/L);
- Gelijkmatische fluctuaties in zoutgehalte (zowel in de tijd, als tussen water en bodem);
- Aandacht voor opbouw van ondergrond: niet alle brakke wateren zijn rijk aan P;

Bedreigingen en risico's:

- Grote fluctuaties, hogere piekwaarden (door indamping), met name in ondiepe wateren;
- Afbraak van veen- en slibbodems door sulfaattoevoer, met name in oorspronkelijk zoete gebieden;
- Kortdurende piekwaarden in oorspronkelijk zoete gebieden: sterk negatieve effecten.

Bv sterfte van Krabbenscheer